

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

Teachers' Participation in School Administration Under Buriram Primary
Education Service Area Office 4

ณัฐวดี ทรัพย์ธนาศิริ¹, ผศ.ดร.ประเสริฐ ภูเงิน², อาจารย์.ดร.ศรีเพ็ญ อาจเดช³,
อาจารย์ ดร.จิตาภรณ์ เวียงวิเศษ⁴

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

²Ph.D. (Educational Administration.) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

³Ph.D. (Social Science.) ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

⁴Ph.D. (Social Science.) ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบการความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครู จำนวน 320 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและมีค่าความเชื่อมั่น 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการทดสอบสมมติฐานใช้ค่า Independent Samples t-test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีวุฒิศึกษาระดับปริญญาตรี

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมและรายข้อมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 คือ ควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน พิจารณาดัดสนใจวางแผนการจัดสรรงบประมาณ ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ วางแผน การใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องตามระเบียบ ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน /งาน/โครงการของ ฝ่ายงบประมาณ ให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลงานฝ่ายบริหารงบประมาณ และ ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงบประมาณของโครงการต่าง ๆ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของครู / การบริหารงานโรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the teachers' participation in school administration under Buriram primary education service area office 4 classified by education level and work experience. The total of the sample were 320 teachers who derived through Krejcie and Morgan's Sample-size Table and the stratified random sampling. The instrument used for collecting the data was the questionnaire, constructed by the researcher and with the reliability of 0.98. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.). The hypothesis testing was Independent Samples t-test configuration level of statistical significance. 05.

The results of the research were as the followings :

1. The teachers' participation in school administration under Buriram primary education service area office 4 as a whole was the high level. Considering the aspects, all at the high level same.
2. The teachers' opinion toward the participation in school administration under Buriram primary education service area office 4 classified by education level was not different. The considering it was found that the man administration was differ statistically significantly at 0.5 by teachers with a higher bachelor's degree, the average level of higher education teachers with a bachelor's degree.
3. The teachers' opinion toward the participation in school administration under Buriram primary education service area office 4 classified by work experience as a whole and aspects were not different.
4. The Suggestion of the research were teachers should to participate in management, Teachers involved in budget planning, Teachers are involved in monitoring the budget, Teachers participating in the plans, policies and programs.

Keywords :

บทนำ

ในการบริหารงานขององค์กรหรือหน่วยงาน ผู้ที่มีความสำคัญในการดำเนินงานให้กิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จตามวัตถุประสงค์คือ ผู้บริหาร ซึ่งมีโอกาสเลือกปฏิบัติได้หลายแบบ บทบาทหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารสถานศึกษาคือการตัดสินใจ เนื่องจากงานบริหารเป็นงานที่ยุ่ยากซับซ้อนเกี่ยวข้องกับกันหลายฝ่าย จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องแบ่งงานให้ชัดเจนว่างานใดอยู่กับฝ่ายใด เกี่ยวข้องกับเรื่องใด และต้องพิจารณาว่าเรื่องใดรีบเร่งควรทำก่อนหลัง ผู้บริหารต้องไม่ลืมว่าการตัดสินใจสั่งการใด ๆ ผู้ได้บังคับบัญชาจะต้องนำไปปฏิบัติ ดังนั้นการพิจารณาเรื่องการแก้ปัญหาจึงต้องคำนึงถึงว่าวิธีการแก้ปัญหาใดจะเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดและวิธีการใดที่จะทำให้ผู้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมได้มากที่สุด (เพียงใจ เรื่องฤทธิ์. 2550 : 1-2)

ในการบริหารองค์กรนั้น นอกจากผู้บริหารซึ่งบทบาทสำคัญในองค์กรและสมาชิกหรือบุคคลในองค์กร ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้องค์กรก้าวหน้าไปด้วยดี การบริหารในปัจจุบัน จึงพยายามหาวิธีการที่จะให้มีการยอมรับและความเข้าใจระหว่างผู้บริหารและผู้ที่อยู่ในองค์กร การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ได้ถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทั้งนี้เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือการมีส่วนร่วมในการบริหารนับว่าเป็นวิทยาการสมัยใหม่ในการบริหารจัดการอีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งนอกจากผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในองค์กรแล้ว สมาชิกหรือบุคคลในองค์กรก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้องค์กรก้าวหน้าไปด้วยดี ซึ่งการที่ใ้บุคคลมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่งสำหรับองค์กร ทั้งนี้การปฏิบัตินั้นมีความไม่เข้าใจหรือเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานและไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรแล้ว การบริหารงานขององค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยยาก (ชร สุนทรยุทธ์. 2551 : 539) และการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทร่วมคิดร่วมวางแผนและร่วมทำ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียนและพัฒนาโรงเรียน ดังนั้นความสำเร็จของการบริหารงาน ทั้งในภาครัฐและเอกชนมิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำเท่านั้น แต่ยังต้องอาศัยความรู้ความชำนาญและความร่วมมือจากผู้ตามประกอบด้วย ฉะนั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้ตามจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2543 : 662)

จากความสำคัญดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จังหวัดบุรีรัมย์ โดยศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน 2 ด้านคือ การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตาม วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,901 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608-610; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน

2. ขอบเขตตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 วุฒิการศึกษา

2.1.1.1 ปริญญาตรี

2.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.1.2.1 น้อยกว่า 10 ปี

2.1.2.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูในการบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานบุคคล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

นักทฤษฎีองค์การได้นำทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยเฉพาะทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ พอสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีลำดับความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 55) มีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่เหมือนกัน ครอบคลุมที่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ก็จะเกิดปัญหาความต้องการอยู่ร่ำไป แต่ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองก็จะเลิกสนใจและมนุษย์สนองตอบความต้องการแตกต่างกัน ทางด้านปริมาณความต้องการระดับต่ำค่อนข้างมีขอบเขตจำกัด แต่ความต้องการระดับสูงมักจะไม่มีการขอบเขตจำกัด

2. จากการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์อาร์กิริส (Argyris, 1957 : 60) พบว่าบุคคลจะมีวุฒิภาวะและบุคลิกเป็นของตัวเอง การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองในด้านการตัดสินใจ การควบคุม การทำงาน และการใช้ความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่สำคัญคือ แรงจูงใจและภาวะผู้นำ แรงจูงใจเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดแรงกระตุ้นให้เกิดการกระทำ ส่วนภาวะผู้นำมีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์การในทิศทางของกระบวนการตัดสินใจ เพราะการมีแรงจูงใจในการทำงาน หรือมีส่วนร่วมในการทำงานใด ๆ หากกระบวนการตัดสินใจไม่เป็นผลแล้วจะส่งผลต่อการไม่บรรลุความสำเร็จได้

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองในด้านการตัดสินใจ การควบคุม การทำงาน และการใช้ความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่สำคัญคือ แรงจูงใจและภาวะผู้นำ แรงจูงใจเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดแรงกระตุ้นให้เกิดการกระทำ

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

มาสโลว์ (Maslow, 1973) นักจิตวิทยา ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งเชื่อว่าเป็นตัวกำหนด คัดเลือกหรือความอยากและพยายามขวนขวายให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการตอบสนองและความอยากนี้เกิดจาก มนุษย์มีความจำเป็น (Need) ซึ่งแต่ละเผ่าพันธุ์จะแสดงออกมาซึ่งความต้องการไม่เหมือนกัน แต่อย่างน้อยที่สุดก็จะมีพื้นฐานที่เหมือนกันเป็นสำคัญ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่าได้รับการตอบสนองความต้องการระดับใด มากน้อยเพียงใด ซึ่งมาสโลว์ สรุปว่า

1. มนุษย์เรามีความต้องการและความต้องการนี้มีอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองแล้วย่อมสิ้นสุดลงและความต้องการใหม่ในลำดับต่อไปที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดขึ้น

3. มนุษย์มีความต้องการลำดับขั้นของความสำเร็จจากต่ำไปหาสูง

มาสโลว์ ได้ตั้งสมมติฐาน เรียกว่า ลำดับขั้นแบ่งความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) แบ่งได้ 5 ลำดับ ดังนี้

1. ความต้องการสิ่งจำเป็นทางร่างกาย (Physiological Needs)
2. ความต้องการในด้านความปลอดภัย (Safety Needs)
3. ความต้องการในด้านสังคม (Social or Belongingness Needs)
4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem Needs)
5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self – realization or Self – actualization Needs)

แมกเกรเกอร์ (McGregor, 1960) ได้ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์พบว่าปัญหาขั้นพื้นฐานเกี่ยวข้องกับ การทำงานและชีวิตในองค์การของคนเรามี 2 ทักษะเกี่ยวกับธรรมชาติของคน ได้แก่ทฤษฎี X และทฤษฎี Y แนวความคิดของทฤษฎี X เป็นสมมติฐานที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมมนุษย์ไปในทางที่ไม่ดี สรุปได้ดังนี้

1. โดยทั่วไปคนเราชอบสบาย มีความรู้สึกที่ไม่อยากทำงาน หากมีโอกาสเมื่อใดจะหลบหนีทันที
2. คนเรามีความเกียจคร้านต่อการทำงาน ดังนั้น การที่จะทำให้คนทำงานจึงต้องใช้วิธีบังคับควบคุม การสั่งการเด็ดขาด หรือข่มขู่ว่าจะลงโทษ คนจึงจะขยัน
3. คนโดยเฉลี่ยชอบให้คนอื่นคอยบังคับ แนะนำ จึงจะทำงาน ไม่มีความทะเยอทะยานขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แต่ต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากที่สุด

สรุป ทฤษฎีการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ซึ่งแบ่งระดับ ความต้องการของมนุษย์เป็น 5 ระดับ และ แมกเกรเกอร์ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของคนในองค์การซึ่งเป็นทักษะในเชิงบวกและเชิงลบ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุทัศน์ จอกสถิต (2550 : 22) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล

สิริลักษณ์ แพรพรม (2550 : 50 – 51) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกัน

บัวพัน ชันดี (2551 : 73-74) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูมีทัศนะต่อการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทัศนะต่อการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามโดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาทางเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับบุคลากร บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการ ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ขอให้ออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ไปยังโรงเรียนต่างๆ และนำแบบสอบถามแจกจ่ายไปยังโรงเรียนตามเป้าหมายและกำหนดวันรับคืน โดยส่งแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 แล้วผู้วิจัยไปรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปให้ตรงกับเครื่องมือของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ
2. การศึกษาความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของข้าราชการครู ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของข้าราชการครู ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 วิเคราะห์หาค่า t-test เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
4. ข้อเสนอแนะปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้
 - 1.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
 - 1.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
 - 1.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
 - 1.4 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
 - 1.5 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.1 ความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี

2.2 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมและรายข้อมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เรียงตามลำดับ 5 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน พิจารณาตัดสินใจวางแผนการจัดสรรงบประมาณ อันดับที่ 2 ควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ วางแผนการใช้เงินให้ถูกต้องตามระเบียบ อันดับที่ 3 ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน/งาน/โครงการของฝ่ายงบประมาณ อันดับที่ 4 ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลงานฝ่ายบริหารงบประมาณ อันดับที่ 5 ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงบประมาณของโครงการต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารที่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมตามหลักการปฏิรูปการศึกษา เล็งเห็นถึงการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนเกี่ยวกับงานบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของครู ครูต้องรับผิดชอบงานสอนเป็นงานหลักและงานสนับสนุน การพัฒนาบุคลากร ในการวางแผนดำเนินงานงบประมาณ การจัดทำแผนกลยุทธ์ การจัดสรรงบประมาณ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การนิเทศติดตามประเมินผลงบประมาณ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับ ตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การวิเคราะห์คุณลักษณะเฉพาะตำแหน่งของข้าราชการครู จัดทำกรอบภาระงานของข้าราชการครู เสนอข้อปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งและขอเลื่อนวิทยฐานะ ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครู กำหนดหลักสูตร พัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของข้าราชการครู จัดทำระบบข้อมูลของบุคลากรในโรงเรียน พิจารณาความดีความชอบของบุคลากร ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และเป็นคณะกรรมการการรวบรวมข้อเท็จจริงเมื่อมีปัญหาการผิดวินัยของบุคลากร

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มี

วุฒิการศึกษาต่างกัน คือครูที่มีวุฒิภาวะสูงย่อมมีประสบการณ์การทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่าครูที่มีวุฒิภาวะต่ำกว่า จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนแตกต่างกันออกไป สามารถส่งผลถึงประสิทธิภาพการทำงาน การบริหารงานก็ง่ายขึ้นฝ่ายบริหารได้รับความไว้วางใจจากบุคลากร เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ มีความกระตือรือร้นที่อยากจะทำงานเกิดความรักความผูกพันกับองค์กร มีสัมพันธภาพที่ดี ยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีการพัฒนาบุคลากรเพิ่มศักยภาพเพื่อสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานในองค์กรมีความคล่องตัวและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานจะมากหรือน้อย ก็มีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยก็อาจมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้เท่ากับครูที่มีประสบการณ์มาก ถ้าได้มีโอกาสปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ด้วยเหตุนี้จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน พิจารณาตัดสินใจวางแผนการจัดสรรงบประมาณ

1.2 ควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ วางแผนการใช้เงินให้ถูกต้องตามระเบียบ การกำหนดนโยบาย แผนงาน /งาน/โครงการของฝ่ายงบประมาณ การนิเทศติดตามผล

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน นอกเหนือจาก 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล เพื่อจะได้ทราบถึงระดับการวางแผนทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นหรือปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม การวางแผนทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน

2.3 ควรศึกษาวิจัยเพื่อค้นหารูปแบบที่เหมาะสมของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครู ชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และคณะกรรมการสถานศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

เอกสารอ้างอิง

- ชร ศูนย์ทนายทศ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป. กรุงเทพฯ : บริษัท เนติกุลการพิมพ์ จำกัด 2551.
- บัวผัน ชันดี. (2551). การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- เพ็ญใจ เรืองฤทธิ์. (2550). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จังหวัดระยอง.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2536). การวิจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุทัศน์ จอกสถิตย์. (2550). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของข้าราชการครูสายผู้สอน
สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สิริลักษณ์ แพรพรม. (2550). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษนนทบุรี เขต 2. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational
and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Maslow, A.H. (1943). **Theory of human motivation**. Psychological Review, 50, 370-396.
- McGregor, D.M. (1960). **The human side of enterprise**. New York : McGraw-Hill.